Nr. 10 (37) Katowice, dnia 17 października 1935 Rok. XII.

GAZETA URZĘDOWA

WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

DZIAŁ ADMINISTRACJI SZKOLNEJ

Redakcja: Katowice — Urząd Wojewódzki Śląski, ul. Jagiellońska I p. pokój 326. — Tel. 106.
Administracja: II p. pokój 538. — Tel. 178. — Konto P. K. O. Nr. 304.121.

Poz. **Treść:**

Poz. 134.

Ministerstwo Spraw Wojskowych
Państwowy Urząd
Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego.
Warszawa
Nr. spr. 201-1/P. W. z 9. IX. 35 r.

WYTYCZNE WYSZKOLENIA P. W. OGÓLNEGO na rok 1935/36.

I. Wstęp.

1. Zakres wytycznych.

Wytyczne niniejsze zawierają zarządzenia wykonawcze, organizacyjne oraz wyszkoleniowe przysposobienia wojskowego ogólnego, które obowiązują od początku roku szkolnego 1935/36.

W wytycznych niniejszych omówiono też pewne szczegóły celem usunięcia bardziej powszechnie popełnianych błędów jakie stwierdziły ostatnie inspekcje wyszkoleniowe.

Temsamem unieważniam dotychczas obowiązujące instrukcje Nr. 201-1/Wyszk. z dnia 31. VII. 1933 r. (z wyjątkiem załącznika Nr. 1 „Zarządzenie M. WR. i OP. i M. S. Wojsk. Nr. I. W. F. z dnia 4. II. 31") oraz z dnia 28. VII. 1934 r.

II. CELE WYSZKOLENIA.

2. Cele.

Celem wyszkolenia jest:

a) wychowanie junaków w kierunku wyrobienia cnót żołnierskich i obywatelskich,
b) wyrobienie tężyzny fizycznej,
c) przygotowanie młodzieży do spełnienia zadań powierzonych jej w czasie wojny,
d) wreszcie, przez osiągnięcie powyższych celów, częściowo przygotowanie młodzieży do służby wojskowej w czasie pokoju.

III. TABELA PODZIAŁU CZASU.

3. Podział czasu.

L. p.	Przedmioty	Ilość godzin			Ilość godzin razem
		zajęć normalnych		na obozach i kursach	
		szkoła			
		młodszych	starszych		
1	2	3	4	5	6
	Hufce p. w. z cenzusem				
1	Wych. fiz.	10	10	40	60
2	Strzelectwo	40	35	10	85
3	Walka	40	45	55	140
4	Służba	20	20	15	55
	Razem	110	110	120	340
	Hufce p. w. bez cenzusu				
1	Wych. fiz.	35	35	40	110
2	Strzelectwo	40	35	15	90
3	Walka	35	45	50	130
4	Służba	20	20	15	55
	Razem	130	135	120	385

Ilość godzin wykazanych w poszczególnych częściach podręcznika „Szkoły Junaka“ jest mniejsza od tej, która figuruje w powyższej tabeli. Wynika to stąd, iż podręcznik nie uwzględnia powtórzeń lekcyj strzelań, czasu na przemarsze, przygotowania i t. p., a podaje ścisłą ilość czasu, potrzebną dla odbycia jednorazowo całokształtu wyszkolenia.

Podana wyżej tabela jest orjentacyjną i ma na celu raczej wskazanie właściwego stosunku poszczególnych ilości czasu poświęconego różnym działom szkolenia. Należy jednak dążyć usilnie do osiągnięcia podanej w rubryce 6 „razem“ ilości godzin, co jest zależne od zdolności układających program instruktorów prowadzących wyszkolenie, oraz od czynników materjalnych, które w terenie są różne.

IV. ORGANIZACJA SZKOLENIA.

4. Rok szkolny.

Rok szkolny w p. w. rozpoczyna się z dniem 15 września i kończy się z końcem czerwca dla szkoły młodszych i w połowie lipca dla szkoły starszych.

5. Szkoła młodszych i starszych.

Szkolenie w przysposobieniu wojskowem trwa 2 lata szkolne jak dotychczas i obejmuje w pierwszym roku **szkołę młodszych,** w drugim **szkołę starszych.**

6. Podział hufców p. w.

Ze względu na zakres szkolenia hufce p. w. dzielą się na:

— hufce p. w. z cenzusem, które obejmują młodzież szkolną szkół średnich oraz równorzędnych według rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. i Ministra Spraw Wojskowych Nr. I. W. F. 637/31 z dnia 4 lutego 1931 r.,
— hufce bez cenzusu, które obejmują młodzież szkół niższych zawodowych i pozaszkolną.

Do hufców p. w. bez cenzusu przyjmować młodzież tych roczników, które miałyby możność ukończyć dwuletnie szkolenie w p. w. bezpośrednio przed poborem, oraz młodzież poborową, do lat 25, która nie została z różnych powodów wcielona do wojska, a przy poborze uzyskała kategorję do „D“ włącznie (nadkontyngens). Do czasu przyjęcia członków organizacji do hufców p. w. jak też i po uzyskaniu świadectwa II. st. p. w. (przed wstąpieniem do wojska) powinne się nimi zająć władze danej organizacji, pod względem wychowania obywatelskiego i wychowania fizycznego.

7. Selekcja przy przyjmowaniu do p. w.

W obecnym stanie rzeczy spotyka się w hufcach junaków 15 i 16-letnich, fizycznie słabych, a nawet z wadami fizycznemi. Braki wyżej omawiane występują bardzo wyraźnie. Przed przyjęciem kandydatów do hufca p. w. (bez cenzusu) należy przeprowadzać pewnego rodzaju egzamin selekcyjny i przyjmować tylko tych, którzy będą posiadali przynajmniej podstawowe wiadomości o Polsce i minimum wyrobienia fizycznego oraz są lojalni wobec Państwa Polskiego. Zakresu egzaminu nie precyzuję, gdyż ma on mieć charakter tylko ogólno-orjentacyjny, a liczę się z tem, że bardziej ścisłe wymagania można będzie postawić dopiero z czasem.

8. Liczebność nowych jednostek p. w.

Przyjmowanie junaków do jednostek p. w. należy zakończyć do dnia 1. X. każdego roku szkolnego i w ciągu roku pracy w nowych oddziałach nie rozpoczynać. Nie prowadzić pracy w oddziałach poniżej drużyny strzeleckiej. O ile natomiast w pobliskich miejscowościach będzie po kilku junaków, to można ich organizować wspólnie w jeden hufiec p. w. Chodzi o to, by tworzyć oddziały bardziej opłacalne, a więc nie absorbować czasu kadry zawodowej lub pieniędzy na instruktorów kontraktowych, tam, gdzie zgóry wiadomo, że efekty będą minimalne.

9. Selekcja w oddziałach p. w. ćwiczących.

W jednostkach p. w. należy okresami przeprowadzać selekcję i zwalniać z p. w. junaków, którzy z osobistych powodów nie odpowiadają tej pracy lub też nie czynią postępów. O ile to ma miejsce w całych jednostkach p. w., należy zawieszać ewentualnie rozwiązać te jednostki p. w.

Ponadto o ile frekwencja w jednostce p. w. jest mała i nieusprawiedliwiona należy również pracę w niej zawiesić ewentualnie hufiec rozwiązać.

W wypadku rozwiązania jednostki p. w. należy meldować o tem Kierownikowi Okręgowego Urzędu WF. i PW. podając powody.

Kierować się zasadą, iż lepiej posiadać mniej junaków, ale dobrze wyszkolonych. Prowadzić pracę wgłąb a nie wszerz.

Podaję dla orjentacji, że w roku 1933/34 ukończyło szkołę starszych i otrzymało zaświadczenia II stopnia 26% junaków szkolonych w szkole starszych w hufcach pozaszkolnych, a 39% w hufcach szkolnych, co wskazuje na znaczną ilość pracy zużytej mało produktywnie.

10. Podział na okresy.

Poniżej podaję tabelę podziału czasu na okresy:

	Okresy		
	I	II	III
	jesienny	zimowy	wiosenno-letni
Szkoła młodszych	od 15. IX do 30. XI	od 1. XII do 15. III	od 15. III do 15. VI
Szkoła starszych .	„	„	od 15. III do 15. VII

11. Obozy i kursy.

Na zakończenie szkoły starszych w okresie III junacy odbywają obóz lub kurs, który trwa od 2 do 3 tygodni. Ilość dni poszczególnych obozów i kursów jest zależna od budżetu i dlatego będę je ustalał każdego roku Planem Obozów P. U. WF. i PW.

Ze względu na zajęcia zawodowe junaków bez cenzusu obóz lub kurs na zakończenie II stopnia p. w. może odbyć się nie bezpośrednio po zakończeniu szkoły starszych lecz ewent. w czasie jesiennym lub zimowym.

12. Zaświadczenie I st. p. w. Świadectwo II st. p. w. i opinjowanie w ks. w. f. i p. w.

Ukończenie szkoły młodszych nie stanowi całości pewnego zakresu wyszkolenia, dlatego też zaświadczenia I stopnia p. w. posiadają charakter tylko ewidencyjny i organizacyjny; należy je wydawać tylko w razie praktycznej potrzeby, np. przy przejściu do innego powiatu.

Natomiast świadectwo II stopnia p. w. jest dokumentem dającym ulgi przy przyjęciu do wojska.

13. Warunki do uzyskania świadectwa II stopnia p. w.

Warunkiem do uzyskania świadectwa II stopnia p. w. jest:

— pełne dwa lata pracy w szkole młodszych i starszych, oraz ukończenie obozu lub kursu z wynikiem pomyślnym,
— zdobycie P. O. S.,
— odbycie marszów przewidzianych programem,
— odbycie bezwzględnie wszystkich strzelań i zdobycie conajmniej O. S. III klasy w strzelaniach programowych p. w.

14. Egzaminy.

Egzaminy przeprowadzać według instrukcji Nr. 17 L. dz. 3300/Og. 31.

Niezależnie od przeprowadzania końcowych egzaminów należy w ciągu całego szkolenia notować ocenę odpowiedzi na zadawane junakom pytania w czasie lekcji i przy każdej okazji. Notatki te należy wykorzystać przy klasyfikacji końcowej oraz przy opinjowaniu.

Przy kontroli jednostek p. w. i obozów letnich stwierdza się stale, że komendanci powiatowi p. w. opinjują junaków w książeczkach w. f. i p. w. bardzo niedbale a często wcale nie opinjują. Ze względu na to, że opinje te są pomocne wogóle, a w szczególności d-com komp. w wojsku po wcieleniu junaków, należy opinjować sumiennie i dokładnie według następujących punktów:

— zachowanie się w służbie i poza oddziałem,
— karność, wartości moralne i charakter,
— lojalność i podporządkowanie się władzom,
— stopień gotowości do poświęceń i ponoszenia trudów,
— uzdolnienie wojskowe,
— oraz wytrzymałość fizyczna.

Opinje muszą być wpisywane przed wysłaniem junaków na obozy i kursy.

Dowódcy komp. obozowych (na kursie) uzupełniają te opinje za czas pobytu w obozie czy na kursie.

15. Organizacja szkolenia w hufcach z cenzusem.

Organizacja szkolenia junaków w hufcach z cenzusem jest oparta na rozporządzeniu Ministrów WR. i OP. i Spraw Wojskowych, oraz na organizacji danej szkoły. Takie rozwiązanie daje możność prowadzenia wyszkolenia i wykonania programów w jaknajlepszych warunkach.

Mimo to wyszkolenie w hufcach z cenzusem nie jest postawione na najwyższym poziomie i to w większości wypadków z winy kadry p. w.

Szkolenie w hufcach szkolnych z cenzusem prowadzi tylko oficer.

Komendanci powiatowi p. w. muszą otoczyć specjalną opieką hufce szkolne, dokładnie przygotowywać szczegółowe programy i instruktorów, oraz uczynić wszystko, by zainteresować junaków i szkołę. W niektórych wypadkach oficerowie p. w. nie doceniają ważności szkolenia w hufcach z cenzusem, wobec czego zwracam uwagę, że junacy w hufcach p. w. z cenzusem to w większości wypadków przyszli kierownicy życia społecznego, a niejednokrotnie kandydaci do oficerskiej szkoły zawod.

Odpowiedzialnym za wyszkolenie w hufcach z cenzusem jest komendant powiatowy p. w. bez względu na to, czy prowadzi je on sam czy też oficer z p. p.

Dążyć do tego, by wyznaczony oficer dla hufca prowadził zajęcia stale. Zastępców można wyznaczać tylko w wyjątkowych wypadkach, o ile ma się pewność, że ciągłość szkolenia zostanie utrzymana. Pożądanem jest, by wyznaczony ofic. do hufca zastępował w razie potrzeby kom. pow. p. w. osobiście, co da mu możność stwierdzić poziom wyszkolenia, a z drugiej strony ciągłość szkolenia może być zachowana.

Dziennik zajęć hufców szkolnych z cenzusem powinien być kontrolowany przez komendanta pow. p. w., o ile on sam nie prowadzi wyszkolenia, możliwie co tydzień, oraz przez komendanta obwodu p. w. w każdym miesiącu. Wszelkie uchybienia lub nieodbycie lekcji w hufcach z cenzusem winien meldować d-cy pułku na piśmie.

Stałe niedomagania w hufcach p. w. z cenzusem, które przedstawiają kadrę p. w. czy wyznaczonego z pułku oficera w złem świetle wobec szkoły, wpływają ujemnie na wyszkolenie oraz zniechęcają junaków i nauczycieli do pracy w p. w.

W myśl wspomnianego powyżej rozporządzenia Ministrów WR. i OP. i Spraw Wojskowych, szkoła oddaje do dyspozycji p. w. poza godzinami w tygodniu, trzy dni w roku na całodzienne zbiórki hufca.

Należy wykorzystać ten czas na ćwiczenia walki w terenie i strzelania.

Pożądanem jest urządzanie obozów trzydniowych (dotychczas w niektórych obwodach odbywają się w rejonie danego powiatu czy obwodu p. w.). Na tego rodzaju obozy szkoła chętnie oddaje dnie w czasie matury. Organizacja tych obozów winna być w rękach komendanta obwodu p. w.

16. Organizacja szkolenia w hufcach bez cenzusu.

Ze względu na różnice ogólnych warunków życiowych, warunków pracy a także warunków wychowawczych, należy przy układaniu programów uwzględniać te czynniki w dostatecznej mierze i poświęcać więcej uwagi tym działom wyszkolenia p. w., które ze względów wyżej przytoczonych wymagają większego nakładu czasu i pracy. Charakterystycznym przykładem w tym względzie jest dział strzelectwa, w którym szkolenie mimo dogodniejszych zasadniczo warunków jakie zapewnia miasto, jest trudniejsze ze względu choćby tylko na wzrok junaków hufców szkół wieczorowych, najczęściej osłabiony na skutek pracy zawodowej.

Zbiórki należy przeprowadzać częściami powiatu, organizując plutony i kompanje w ten sposób, aby junacy nie mieli zadużych odległości do przemarszu na zbiórkę i spowrotem, gdyż to powoduje uchylanie się od zajęć. Przez taką organizację uzyska się również możność bardziej stałego i metodycznego szkolenia. Ćwiczenia na zbiórkach należy prowadzić przy pomocy całej kadry p. w. powiatu; kontraktowych instruktorów używać jako pomocników instr. Dążyć do przeprowadzenia w ciągu roku wyszkoleniowego 6—8 zbiórek całodziennych.

Na ukończenie II stopnia przeprowadzać kursy przy obwodach p. w. (przy pułku piech.) w takim okresie, w którym junacy mają najwięcej czasu.

Częstem zjawiskiem jest, że na kurs zgłaszają się bezrobotni, albo nieliczni, którzy zwolnieni są z pracy na czas kursu. Najgorsze warunki pod tym względem ma młodzież rzemieślnicza, gdyż chlebodawcy nie chcą zwalniać z pracy na czas kursu, względnie w niektórych wypadkach grożą nieprzyjęciem do pracy po kursie. To jest jeden z powodów, który wpływa na zmniejszenie ilości junaków kończących p. w.

Dlatego należy poczynić starania przez władze administr., organizacje zawodowe, komitety w. f. i p. w., oraz przez osobiste interwencje u chlebodawców by w zrozumieniu idei p. w. zwalniali na czas kursu, czy obozu junaków z pracy, gwarantując im powrót do pracy po kursie. Wspólny wysiłek Komitetów WF. i PW. wraz z władzami organizacyj (Z. S.) i p. w. powinien dać dobre rezultaty, a temsamem ilość absolwentów p. w. zwiększy się znacznie.

V. ZADANIE KADRY P. W.

17. Ogólne.

Praca w przysposobieniu wojskowem jest bardzo rozległa i różnorodna, wymaga ona od oficera i podoficera wszystkich najlepszych zalet, by podołać temu zagadnieniu. Prócz wyrobienia wojskowego i osobistego wyszkolenia, kadra p. w. musi być wyrobiona społecznie na podstawach ideowych i państwowych. Oficer i podoficer p. w. pracując bezpośrednio ze społeczeństwem poza wojskiem, jest narażony na surową krytykę i dlatego każda czynność musi być przemyślana i w 100% dokładnie i wzorowo wykonana. Takt, opanowanie, cierpliwość, a przytem nieugięte i konsekwentne postępowanie oraz wymaganie pracy od społeczeństwa na tem polu, muszą cechować całą kadrę p. w. zawodową i kontraktową.

Podoficerowie zawodowi p. w. są pomocnikami w organizowaniu całej pracy p. w. w powiecie, oraz pełnią funkcje instruktorów, bezpośrednich wykonawców programów i zarządzeń komendantów p. w.

Niejednokrotnie są przedstawicielami władz p. w. w terenie i pomocnikami w wykonaniu kontroli w całokształcie prac p. w. danego powiatu.

Instruktorzy kontraktowi prowadzą szkolenie w powierzonych im jednostkach p. w. (za wyjątkiem nauki walki), według szczegółowych programów minutowych, opracowanych przez kom. pow. p. w. po uprzedniem sumiennem przygotowaniu.

Instruktor ma obowiązek prócz szkolenia powierzonego mu oddziału być w ścisłym kontakcie z junakami, opiekować się nimi, oraz dobrym przykładem wpływać na ich wychowanie.

VI. WYSZKOLENIE.

18. Wyszkolenie. Wytyczne ogólne.

W chwili wydania niniejszych wytycznych są w użyciu wszystkie części podręcznika p. w. „Szkoły junaka". Podręcznik p. w. został opracowany w ten sposób, iż stanowi nietylko całkowity zbiór tematów potrzebnych dla szkoły młodszych i starszych, ale też podaje sposoby opracowania ćwiczeń i kolejność czynności instruktora w danem ćwiczeniu.

Dzięki temu, stanowi on znaczne ułatwienie i pozwala nawet mało wyszkolonemu instruktorowi prowadzić naukę w sposób odpowiedni i według właściwych metod.

W tych warunkach pozostaje tylko instruktorowi wybór terenu i przepracowanie danego ćwiczenia.

Każda z części podręcznika „Szkoła Junaka" posiada szczegółową tabelę pomocniczą do układania programu, wykaz czasu potrzebnego do każdego przedmiotu oraz szczegółowe wskazówki dla instruktora wyjaśniające mu dokładnie jak ma daną lekcję przeprowadzić.

Nie znaczy to, aby instruktor miał się niewolniczo trzymać układu, zdań i słów każdej lekcji, czy ćwiczenia; instruktor powinien mieć inicjatywę i temat rozszerzyć czy skrócić, omówić barwnie i obrazowo przedstawić. Natomiast instruktor, któremu brak tematu i wiadomości, znajdzie kompletne opracowanie dla każdej lekcji, jednak musi je sobie przyswoić.

W żadnym wypadku nie należy formalizować podanych lekcyj w podręczniku „Junaka" oraz należy unikać wyuczania się przez junaków pewnych lekcyj na pamięć.

Wprowadzenie podręcznika „Szkoły Junaka" nie zwalnia w żadnym wypadku kadry zawodowej p. w. od znajomości regulaminów i instrukcyj wojskowych. W tym względzie obowiązują rozkazy D-ców Dyw. Piech. i D-ców Pułków Piech. jak dla kadry zawodowej oddziałów.

Niejednokrotnie instruktor przeprowadzając lekcję czy ćwiczenia popełnia błędy i nie ma możności ich poprawić, gdyż nie zabiera ze sobą odnośnej części „Szkoły Junaka". Dlatego też polecam wprowadzić zasadę: każdy instruktor czy wykładowca posiadą przy sobie w czasie przeprowadzania lekcji czy ćwiczenia daną część „Szkoły Junaka", niezależnie od pisemnego opracowania ćwiczenia lub nauki.

WYCHOWANIE FIZYCZNE.

19. Wychowanie fizyczne.

Zakres, metody szkolenia i programy wych. fiz. podaje podręcznik „Szkoła Junaka" część „Wychowanie fizyczne". Należy kierować się przy prowadzeniu tego działu następującemi wytycznemi.

20. W. F. w hufcach p. w. z cenzusem.

W hufcach p. w. z cenzusem należy nauczyć junaków w szkole młodszych i starszych walki bagnetem oraz w szkole starszych pięściarstwa, o ile jest instruktor posiadający kwalifikacje conajmniej przodownika. Z zakresu wych. fiz. przeprowadzać tylko te działy, które nie są uwzględnione w programach szkoły oraz doskonalić działy słabiej opanowane w szkole.

Każdy junak winien zdobyć P. O. S., co należy do zakresu szkoły.

Naukę techniki marszu stosować przy każdej sposobności, zwłaszcza podczas domarszów na place ćwiczeń i t. p.

Dążyć do rozpowszechnienia sportów wodnych jeśli warunki na to pozwalają i uczyć junaków techniki pływania. Zimą prowadzić narciarstwo. Suchą zaprawę narciarską tak zorganizować, aby z chwilą nastania warunków śnieżnych natychmiast przystąpić do nauki. Domowy wyrób nart ułatwia nabycie sprzętu i dlatego należy wykorzystać tych, którzy ukończyli kursy domowego wyrobu nart, organizując przy szkołach własne warsztaty za wiedzą i przy pomocy szkoły.

21. W. F. w hufcach p. w. bez cenzusu.

W wychowaniu fizycznem w hufcach bez cenzusu kłaść nacisk na usuwanie szkodliwych następstw jednostronnej pracy zawodowej. W gimnastyce metodycznej, którą z powodu braku warunków i czasu przeprowadzać się będzie przeważnie według skróconego toku lekcyjnego, stosować należy dużo ćwiczeń o charakterze korektywnym.

Cały zakres w. f., który w hufcach z cenzusem prowadzi szkoła, spada na kadrę p. w.

Należy prowadzić w szkole młodszych i starszych walkę bagnetem oraz w szkole starszych pięściarstwo, o ile są instruktorzy mający kwalifikacje conajmniej przodownika, gry ruchowe, gry sportowe (wybijanka, kwadrant, siatkówka, koszykówka i piłka polska), oraz lekką atletykę, (marsze, biegi, skok w dal i wzwyż i rzut granatem). Lekką atletykę prowadzić jako zaprawę do P. O. S.

Położyć nacisk na naukę pływania, którą prowadzić wszędzie tam, gdzie istnieją warunki. W braku możliwości należy pamiętać o tem w czasie organizowania zbiórek wyszkoleniowych i wybierać miejsca koncentracyj w rejonach, gdzie jest możność przeprowadzania nauki pływania.

Starać się o rozpowszechnienie narciarstwa, zwłaszcza nizinnego, które powinno być opanowane przez junaków w czasie przed uzyskaniem świadectwa II stopnia p. w.

W ośrodkach przemysłu drzewnego wprowadzić naukę wyrobu nart i kajaków.

Dążyć do wyposażenia jednostek we własny sprzęt narciarski i wodny.

Na obozach lub kursach przy obwodach p. w. prowadzić te działy, których junacy nie opanowali dostatecznie podczas szkoły młodszych i starszych.

Zwrócić szczególną uwagę w czasie kursu na zaprawę marszową.

STRZELECTWO.

22. Strzelectwo.

Wyniki pracy strzeleckiej w p. w. są, ogólnie biorąc, dość dobre, jednak jest jeszcze wiele do zrobienia w tym dziale pracy p. w.

Poziom strzelecki stale podnosi się czy to w wojsku, czy w części społeczeństwa, która uprawia ten sport, temsamem w przysposobieniu wojskowem musimy poziom strzelectwa jako sportu narodowego stale podnosić i doskonalić.

Należy stosować ściśle metodę podaną w podręczniku „Szkoła Junaka" część „Strzelectwo". Przystępować jaknajszybciej do strzelań. Zabraniam kategorycznie przeprowadzać nużących i zniechęcających ćwiczeń według przestarzałych metod., do których uciekają się niesumienni instruktorzy z braku przygotowania do lekcji. Musi zniknąć z godzin zajęć w jednostkach p. w., nie dająca niczego, nauka nazw części składowych kb, którą niejednokrotnie prowadzi się dla zabicia czasu przeznaczonego na szkolenie.

Oficer p. w. powinien wykorzystać każdą okazję, by przestrzelać posiadane kb. i na podstawie ustalonych metryk, wybrać kb. najbardziej odpowiednie do przeprowadzania programowych strzelań.

W czasie strzelania na strzelnicach, przestrzegać ściśle przepisów o zachowaniu się na strzelnicy. Wykroczenia karać przykładnie. Należy pamiętać, że najczęściej instruktor, prowadzący strzelanie, sam jest winien, że jego pododdział nieodpowiednio zachowuje się na strzelnicy. W wypadkach karygodnych należy kategorycznie zwalniać z kontraktu takich instruktorów, gdyż jeśli instruktor nie może sobie dać rady na strzelnicy, to jest dowodem jego niezaradności i temsamem nie może sprostać obowiązkom, jakie na nim ciążą.

Załączony wykaz strzelań w części „Strzelectwo" podręcznika „Szkoły Junaka" został częściowo zmieniony, wobec czego w załączeniu (zał. Nr. 1) podaję nowy wykaz strzelań, według którego należy uskutecznić poprawki we wszystkich podręcznikach „Szkoły Junaka", przydzielonych do użytku oraz zakupionych przez powiaty p. w.

Program strzelań oraz kolejność strzelań nie mogą być w żadnym wypadku zmienione.

W razie stwierdzenia nieprzestrzegania powyższego zarządzenia będę pociągał winnych do odpowiedzialności.

Przypominam, że strzelania ostre z kb. przeprowadza zawsze oficer zawodowy lub odpowiednio przygotowany do tego oficer rezerwy.

W obozie letnim (na kursie zimowym) można odbyć tylko dwa ostatnie strzelania t. j. Nr. 24 i 25. W wypadku braku odpowiedniej strzelnicy w obozie, Kierownicy Okręgowych Urzędów WF. i PW. zarządzą odbycie tych strzelań w powiatach p. w. przed obozem.

W żadnym wypadku nie zezwalam uzupełniać innych strzelań w obozach letnich i na kursach zimowych.

O. S. należy zdobywać w ramach strzelań programowych.

Rozkazem P. U. WF. i PW. Nr. 200-1/Wyszk. 34 zostały wprowadzone w p. w. sznury strzeleckie. Sposób obliczania punktów przy przyznawaniu sznurów strzeleckich podaje podręcznik „Junaka" część Strzelectwo strona 263 punkt e.

W związku ze skreśleniem czterech strzelań programowych w tabeli strzelań p. w. dla szkoły młodszych i starszych oraz zmianą numeracji strzelań, podają poniżej strzelania, które należy brać pod uwagę przy nadawaniu sznurów strzeleckich.

Szkoła młodszych — strzel. Nr. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12 i 13.

Szkoła starszych — strzel. Nr. 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24 i 25.

WALKA.

23. Walka.

Zakres nauki walki dla szkoły młodszych i starszych podaje podręcznik „Szkoła Junaka" część „Walka".

Ćwiczenia z walki przeprowadza zasadniczo oficer na zbiórkach wyszkoleniowych jednostek p. w., wykorzystując najmniej 3 do 4 godzin na ten cel. W wyjątkowych razach można powierzyć prowadzenie niektórych ćwiczeń z walki podoficerom zawodowym, którzy posiadają ku temu odpowiednie kwalifikacje.

Myślą przewodnią przy układaniu ćwiczeń bojowych w podręczniku „Szkoła Junaka" było stworzenie jaknajbardziej realnych ćwiczeń, by dać junakom obraz jaknajwięcej zbliżony do rzeczywistej walki. Ale sam podręcznik tej sprawy nie rozwiąże.

Instruktor musi zdawać sobie jasno sprawę, że junacy nie mieli zupełnie styczności z wojną i nie mają o niej pojęcia i to co dla instruktora wydaje się zupełnie jasnem, dla junaka jest nietylko obcem, ale i niezrozumiałem.

Dlatego też instruktor ,który prowadzi dane ćwiczenie, musi dołożyć wszelkich starań, by uzmysłowić junakom dany fragment walki i dać im obraz możliwie zbliżony do rzeczywistości. Nie zapominać o stosowaniu oznak (czerwonych opasek) dla pozorujących npla.

Ćwiczenia należy przygotować na piśmie według przykładów podanych w podręczniku „Szkoły Junaka".

Niejednokrotnie zdarzają się wypadki, że instruktor przeprowadza ćwiczenia jedno lub dwustronne w zakresie wyższym, jak jest nakazane. Zabraniam przeprowadzać tego rodzaju ćwiczeń, które nietylko, że są bezcelowe z racji nieodpowiedniego przygotowania junaków, ale stwarzają chaos w umyśle junaka, gdyż przeważnie są te ćwiczenia źle zorganizowane i przeprowadzone.

Natomiast celem dania junakom pojęcia o szerszej całości walki, wskazany jest ich udział bezpośredni lub w charakterze widzów w ćwiczeniach organizowanych przez oddziały wojskowe. W wypadku bezpośredniego udziału junaków w takich ćwiczeniach powinni oni być używani do takich zadań, do których są choćby w części przygotowani. (N. p. służba na placówce, jako szperacze, patrolowanie i t. p.).

Junacy przy pobieraniu decyzji, starając się rozwiązać zadania jaknajlepiej, namyślają się zbyt długo, a przytem starają się wypowiedzieć cały prawie zakres posiadanych wiadomości. Stąd wynika, że decyzje ich nie są proste i jasne, a zawiłe i wykrętne. Celem nauki walki prócz podania pewnej sumy wiadomości z walki jest umiejętność wykorzystania tych wiadomości oraz wyrabianie zdolności pobierania prostych i szybkich decyzyj. W związku z tem należy stosować zasadę, iż lepsza jest decyzja choćby tylko dostateczna, ale szybka, aniżeli bardzo dobra, a późna.

Dlatego też przy szkoleniu praktycznem uczyć pobierania decyzyj szybkich i prostych, konsekwentnego wykonania zadań według tych decyzyj, a na szczegóły zwracać uwagę tak by nieoddziaływały one hamująco na powzięcie decyzji zasadniczej.

Przytem instruktor musi być przykładnym i jego sposób wprowadzenia w sytuację, rozkazy i decyzje muszą być również jasne i krótkie.

Jeśli chodzi o wyszkolenie czujki, placówki, łączności, służby gońca, wreszcie właściwej walki, to te działy wyszkolenia są możliwe do opanowania dość szybko i jeśli junacy nie osiągną w tym zakresie poziomu doskonałego przed wstąpieniem do wojska, to w wojsku w szybkim czasie je opanują. Ale są działy wyszkolenia, które przejawiają się we wszystkich działaniach walki i trwają zawsze, zawsze są aktualne, zawsze mają pierwszorzędne znaczenie. Jest to rozpoznanie. By być dobrym „patrolowcem" trzeba przedewszystkiem posiąść wielką świadomość celu rozpoznania. Rozpoznanie jest żywiołową koniecznością każdego dowódcy, we wszystkich działaniach bojowych; rozpoznawać, to znaczy zrobić wszystko, by stale wszystko wiedzieć i o tem donosić dowódcy. Te zasady trzeba wpoić junakowi, by już tak nastawiony przystąpił do pracy w wojsku.

Ale wyrabiać instynkt szukania wiadomości można u takich jednostek, które posiadają walory tężyzny moralnej i fizycznej oraz tęgie charaktery.

Dopiero na takim fundamencie można wychowywać dobrego patrolowca.

Rolę dostarczenia dobrego materjału na patrolowców musi wziąć na siebie przysposobienie wojskowe. W odniesieniu do hufców z cenzusem — na przyszłych dowódców patroli i bezpośrednich wykonawców patrolowców. Szkoła i władze organizacyj muszą podjąć część tej pracy, a to przez wyrabianie charakterów oraz tężyzny moralnej i fizycznej.

Jest to dział szkolenia, który bardzo interesuje młodzież i to ułatwi prace kadrze p. w.

Należy wprowadzić jaknajwięcej ćwiczeń i gier polowych, które dadzą to przygotowanie. Tematy, oraz sposób przeprowadzania znajdą instruktorzy w podręczniku harcerskim gier i ćwiczeń polowych „Harcerz w polu" Z. Wyrobek.

Są to metody wypróbowane, gdyż Harcerstwo od początku swego istnienia prowadziło i prowadzi gry i ćwiczenia polowe, a dają one w całej pełni przygotowanie potrzebne dobremu patrolowcowi.

Zakres tych ćwiczeń obejmuje:

— ćwiczenia próby odwagi,
— wyrobienie wzroku, słuchu i węchu,
— wyrobienie zmysłu spostrzegawczości, oraz
— wyrobienie pamięci i umiejętnego meldowania.

W reasumcji powyższych ćwiczeń powstaje szkolenie w umiejętności przeprowadzenia rozpoznania. Będą to ćwiczenia z zakresu szperaczy i patroli, w czasie których należy uczyć junaków dobrego wykonania zadania.

W tych ćwiczeniach wpajać junakom świadomość celu rozpoznania. Już w najmniejszym ćwiczeniu sprowadzać do tego, że należy starannie wypatrywać nieprzyjaciela i wszystko to na czas umiejętnie meldować. Wyrabiać troskę o meldunek; przyzwyczajać do tego, że „meldunek" musi być szybko doręczony, wtedy ma swoją nieocenioną wartość.

Zasób tych ćwiczeń jest tak duży, że w czasie określonym na szkolenie w walce będzie można przeprowadzać tylko ich niewielką stosunkowo część.

Ustalam nazwę omawianych ćwiczeń jako „ćwiczenia przygotowawcze" do nauki walki, które należy przeprowadzać w szkole młodszych i starszych.

Dla przykładu podaję jak rozumię układanie programu, uwzgledniając ćwiczenia „przygotowawcze":

Program przewiduje n. p. temat z walki „służbę czujki". Więc do tego tematu należy dobrać tematy z ćwiczeń przygotowawczych z

podręcznika „Harcerz w polu“:

— z działu ćwiczeń obserwacji i wzroku:

1) grę 24-tą „Obserwacja drogi“ w czasie marszu na ćwiczenia,

2) grę 22-gą w Kima w terenie (około 10 minut),

— z działu ćwiczeń wyrobienia słuchu:

1) grę 54-tą „Ze zegarkiem“,

2) grę 58-mą „Podsłuchy“.

— z działu ćwiczeń wyrobienia pamięci:

1) grę 26 „Od placówki do placówki“.

Wyliczone powyżej gry należy przeprowadzać przed rozpoczęciem ćwiczenia „służby czujki“ po ćwiczeniu, a niejednokrotnie będzie trzeba przerwać ćwiczenia z walki i przeprowadzić grę dla ożywienia i wypoczynku.

Powyższy układ ćwiczeń jest tylko schematycznym przykładem, jak należy wplatać ćwiczenia przygotowawcze do tematów właściwych ćwiczeń walki.

Pozatem, znając zasób ćwiczeń przygotowawczych, można je prowadzić w różnych okolicznościach jak w przerwach wypoczynkowych, w czasie nużącego ćwiczenia — w tym wypadku trzeba przerwać prowadzenie lekcji i w czasie od 2—5 minut przerobić grę, która rozrusza i ożywi umysł junaków, dalej w czasie zmęczenia fizycznego (n. p. przerabiać ćwiczenia spostrzegawczości i wyrobienia wzroku), w czasie marszu, a nawet w czasie wydawania strawy na zbiórkach czy spożywania obiadu. Jedynym warunkiem powodzenia i celowości tych ćwiczeń przygotowawczych, **jest urozmaicenie, spryt w organizowaniu oraz wytworzony nastrój wśród junaków.** W ten sposób przeprowadzone szkolenie da z czasem typ junaka, który zwiąże tę nazwę z doskonałym patrolowcem, a który po wcieleniu do wojska da się wykorzystać do tak ważnego działu walki, jakim jest rozpoznanie.

SŁUŻBA.

24. Służba.

Zakres służby podaje podręcznik „Szkoły Junaka“ część „Służba“.

Podkreślam, że należy szkolić służbę praktyczną, a tylko w konieczności prowadzić teoretycznie zapomocą pogadanek. Służbę wartowniczą przeprowadzać w obozie w całej rozciągłości praktycznie. (Warta główna, zmiana warty, zaprzysiężenie, służba wartownicza).

Zakres służby w hufcach z cenzusem i bez cenzusu zasadniczo prowadzą:

powiatowy komendant wraz ze swoją kadrą:

— organizację sił zbrojnych i przysposobienia wojskowego,
— cnoty żołnierskie,
— służbę wewnętrzną,
— ochronę tajemnic wojskowych,
— musztrę (częściowo),

organizacje:

— cnoty żołnierskie,
— wiadomości o Polsce, oraz
— musztrę (częściowo).

Dyrektor Państwowego Urzędu Wych. Fiz. i Przysp. Wojsk.
w z.:
(—) Engel — ppłk.

Załącznik Nr. 1

WYKAZ Nr. 1.

Strzelania szkoły junaków młodszych

Nr. strzelania	Broń	Postawa	Odległość w m.	Tarcza	Ilość strzałów Prb.	Ilość strzałów Oc.	OCENA skupienie w cn. b. db.	db.	dost.	Ilość punktów b. db.	db.	dost.	Uwagi:
1	wiatrów.	leż. op.	5	C.	3	—	—	—	—	—	—	—	
2	„	„	10	C.	—	5	5	10	15	—	—	—	
3	„	„	10	C.	3	10	—	—	—	90	80	70	
4	kb. bz.	„	25	Al.	3	5	—	—	—	45	40	30	
5	wiatrów.	leż. bezop.	15	C.	—	5	5	10	15	—	—	—	
6	kb. bz.	„	25	Al.	3	5	—	—	—	40	35	30	
7	wiatrów.	leż. z op.	10	Sylw. 1/16	—	5	—	—	—	5	4	3	
8	kb. bz.	„	25	„ 1/8	—	5	—	—	—	5	4	3	
9	„	„	50	Al.	3	5	—	—	—	40	35	30	
10	wiatrów.	„	10	C.	—	5	5	10	15	—	—	—	maska
11	kb. bz.	„	25	Al.	—	5	10	20	30	—	—	—	maska
12	kb.	„	100	D²	—	5	15	20	40	—	—	—	
13	kb.	„	100	D²	3	10	—	—	—	80	70	60	

Uwagi:

1. Strzelanie Nr. 1 odbywa się na zbiórce wstępnej i nie jest włączone do programu (ob. rozdział E.).
2. W strzelaniach do sylwetek (Nr. 7 i 8) stosuje się pasek papieru z wydrukowanemi sylwetkami 1/16 lub 1/8, a mianowicie: 1 popiersie, 2 stojących, 1 biegnący i 1 klęczący. Trafienie każdej sylwetki liczy się jako 1 punkt.
3. Instruktorów obowiązują strzelania: Nr. Nr. 4, 6, 11, 12, 13.
4. Do odznaki strzeleckiej obowiązują strzelania Nr. Nr. 3, 4, 6, 7, 8, 11, 13.
5. W strzelaniu Nr. 12 — można skreślić 1 strzał.

WYKAZ Nr. 2.

Strzelania szkoły junaków starszych

Nr. strzelania	Broń	Postawa	Odległość w m.	Tarcza	Ilość strzałów		OCENA						Uwagi:
							na skupienie			na punkty			
					prb.	oc.	bdb.	db.	dost.	bdb.	db.	dost.	
14	wiatrów.	leż. z op.	15	C.	3	10	—	—	—	90	80	70	
15	„	„	10	C.	3	10	—	—	—	80	70	55	maska
16	wiatrów.	leż bez op.	15	Sylw. 1/16	—	5	—	—	—	5	4	3	
17	kb. b-z.	leż. z op.	50	„ 1/4	—	5	—	—	—	5	4	3	
18	kb. b-z.	leż. bez op.	50	Al.	3	5	—	—	—	45	40	35	
19	wiatrów.	leż. z op.	15	Sylw. 1/16	—	5	—	—	—	3	2	1	czas 65 sek.
20	kb. b, z.	„	50	„ 1/4	—	5	—	—	—	5	4	2	maska
21	„	„	50	„ 1/4	—	5	—	—	—	4	3	2	m. cz. 65 sek.
22	kb.	„	100	Sylw.	—	10	—	—	—	8	6	4	
23	„	„	100	D²	—	5	20	40	60	—	—	—	maska
24	„	„	200	D¹	3	10	—	—	—	70	60	50	
25	„	„	200	Sylw.	—	10	—	—	—	6	4	2	maska

Uwagi:

1. W strzelaniach do sylwetek Nr. Nr. 16, 17, 19, 20, 21 stosuje się sylwetki wydrukowane na paskach papieru, a mianowicie: 2 popiersia, 1 stojący, 1 biegnący, (bokiem), 1 klęczący. Trafienie każdej sylwetki liczy się za jeden punkt.
2. Instruktorów obowiązują strzelania Nr. Nr. 15, 16, 17, 18, 21, 23, 25.
3. W razie braku strzelnicy na 200 m. strzelania Nr. 24 i 25 wolno przerobić następująco: strzelanie Nr. 24 — 3 prb., 5 oc., bdb.: 45, db. 40, dost. 35 p.; strzelanie Nr. 25 — 1 popiersie, bdb.: 4, db.: 3, dost. 2 trafienia na 100 m.
4. Strzelania Nr. 22 i 25 odbywają się do 1 sylw.: popiersie — dla Nr. 22 stojący dla Nr. 25.
5. Do odznaki strzeleckiej obowiązują strzelania Nr. Nr. 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23.

6) W strzelaniu Nr. 23 wolno skreślić jeden strzał.

135.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

OKÓLNIK Nr. 82

z dnia 18 września 1935 r. (I. Pol-1452/35)
w sprawie odciążenia gmin od prac, związanych z przeprowadzeniem ankiet i statystyk.

Pan Prezes Rady Ministrów okólnikiem Nr. 9 z dnia 22 marca 1935 r. Nr. 58—24/3 zarządził co następuje:

„1) Wszelkie zlecenia natury ankietowej, kierowane przez władze i urzędy centralne do władz i urzędów lokalnych, czy to z własnej inicjatywy, czy z inicjatywy instytucyj o charakterze społecznym, powinny być zaopatrywane zastrzeżeniem, że nie mogą być przekazane do wykonania gminom: to samo odnosi się do zleceń wydawanych przez władze i urzędy, bezpośrednio PP. Ministrom podległe.

2) Ankiety, których załatwienie wymaga niezbędnie uzyskania danych od gmin, mogą być przeprowadzane jedynie za zgodą moją i Pana Ministra Spraw Wewnętrznych; w związku z tem wnioski w sprawie tego rodzaju ankiet mają być zgłaszane do Pana Ministra Spraw Wewnętrznych, który udzieli odpowiedzi po porozumieniu się ze mną. Władze i urzędy lokalne, jako też instytucje o charakterze społecznym, zgłaszają ewentualne wnioski ankietowe do Pana Ministra Spraw Wewnętrznych za pośrednictwem właściwego ministra.

3) Zasady ustalone w punkcie 2 mają zastosowanie również w zakresie obciążania gmin obowiązkiem składania perjodycznych sprawozdań statystycznych i prowadzenia rozmaitych ewidencyj, rejestracyj, wykazów i t. d.

Zasady ustalone w punktach 1, 2 i 3 nie mają zastosowania w przypadkach, w których obowiązek gminy oparty jest na wyraźnym przepisie prawnym, a ponadto nie dotyczą dokonywania przez gminy prac i dostarczania danych ankietowych i statystycznych, niezbędnych dla Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w zakresie jego funkcyj nadzorczych nad samorządem".

W związku z powyższem Ministerstwo poleca bezwzględne przestrzeganie ustalonych powyżej zasad oraz dopilnowanie przestrzegania ich przez urzędy podległe, które należy o tem powiadomić.

Wnioski w sprawie uzyskania zgody Pana Prezesa Rady Ministrów w przypadkach omówionych wyżej w punkcie 2) kierować należy do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego — Wydział Polityki Oświatowej.

p. o. Dyrektora Departamentu:
(—) A. Kawałkowski

Urząd Wojewódzki Śląski.
Nr. O. P. I/46/10.

Dyrekcjom szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli oraz szkół średnich zawodowych i Inspektoratom Szkolnym

w Województwie Śląskiem

podaje się do wiadomości i stosowania.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Mieczysław Gajer**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

136.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

OKÓLNIK Nr. 68

z dnia 24 maja 1934 r. (III. TP-1528/34)

w sprawie zasiłków udzielanych Instytucjom z dodatku do państwowego podatku przemysłowego na wydatki związane z organizowaniem i prowadzeniem Kursów Dokształcających dla nauczycieli Szkół Zawodowych.

Wobec zwracania się przez poszczególne Kuratorja o wyjaśnienia, w związku ze sprawą powyższą, z różnemi wątpliwościami o charakterze rachunkowym, jakie napotykają przy organizowaniu Kursów, jak również i przy wyliczaniu się z poniesionych na ten cel wydatków, Ministerstwo wyjaśnia co następuje:

1) Koszty związane z organizacją i prowadzeniem zamierzonych Kursów pokrywane są:

a) z zasiłków udzielanych przez Ministerstwo,

b) z wpisowego wpłacanego przez zgłaszających się uczestników kursu (dotyczy to jedynie kursów wakacyjnych).

2) Wpisowe pobierane od uczestników kursu jest jednocześnie uzupełnieniem zgłoszenia na kurs i winno być wpłacane bądź osobiście, bądź przesyłane pocztą na ręce kierownika kursu lub instytucji według wskazań podanych w ogłoszeniu o organizacji kursu.

3) Na otrzymane wpisowe wydaje się pokwitowania. Grzbiet kwitarjusza winien być załączony do sprawozdania rachunkowego przedkładanego Kuratorjum.

4) Wpisowe zwrotowi zasadniczo nie podlega.

5) Okoliczności dopuszczające zwrot wpisowego zostaną podane w instrukcji dla kierowników kursów.

6) W myśl przyjętych założeń i praktyki — kwota zebrana z wpisowego winna być zużyta **w całości** na pokrycie kosztów wycieczek, biletów do teatrów, wstępów do muzeów, na wystawy, w formie dopłaty do kosztów utrzymania kursistów w internacie i t. p.

7) Wyliczenia się z wydatków poniesionych na kurs przedkłada się odnośnemu Kuratorjum w terminie 10-ciu dni po ukończeniu kursu wraz ze sprawozdaniem ogólnem.

8) Rachunki, jako dowody wyliczeń się z zasiłku udzielonego przez Ministerstwo powinny być wystawiane na imię instytucji, przez którą zasiłek był wypłacony.

9) Sprawozdanie z wydatków poczynionych z wpisowego (punkt 6) Kuratorjum zatrzymuje do własnej wiadomości.

10) Sprawozdanie z zasiłku otrzymanego z Ministerstwa, po sprawdzeniu merytorycznem i rachunkowem Kuratorjum zatrzymuje u siebie, Ministerstwu zaś podaje do wiadomości cyfrowe wyniki wydatków z wymienieniem pozostałości kasowej.

11) Pozostałość ta nie może być użyta na inne cele i musi być najpóźniej w terminie 14-tu dni po zakończeniu kursu wpłacona do P. K. O. na konto Centralnej Księgowości Ministerstwa Skarbu Nr. 30.400 na rachunek funduszu specjalnego na rzecz szkół zawodowych do dyspozycji Centrali Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z powołaniem się w dowodzie wpłaty na Nr. i datę pisma, za którem zasiłek został przekazany.

12) Nadzór nad przestrzeganiem stosowania podanych przepisów, oraz zaznajamianie kierownika każdego kursu z treścią niniejszego okólnika i z treścią odpowiednich instrukcyj do-

tyczących organizowania i administrowania kursem, powierza się Kuratorjum.

Z chwilą ukazania się niniejszego okólnika tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczas wydane w tej sprawie a sprzeczne z nim zarządzenia.

Podsekretarz Stanu:
(—) **Kazimierz Pieracki.**

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. OP. I. 1/97/34 r. Katowice, dnia 2. X. 1935.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego przypomina o obowiązku ścisłego przestrzegania postanowień powyższego okólnika.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. T. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

137.

WOJEWODA ŚLĄSKI
Nr. O. P. I-29/33. Katowice, dnia 27 IX. 1935 r.

OKÓLNIK Nr. 6
w sprawie remontu i urządzenia wewnętrznego szkół powszechnych.

Zdarzają się ustawicznie wypadki, że zarządy gmin, zarządy związków szkolnych ,a nawet kierownictwa szkół powszechnych zwracają się do Urzędu Wojewódzkiego — Wydziału Oświecenia Publicznego w różnych okresach roku budżetowego, z prośbami o subwencje na remont, przeróbki, względnie urządzenia wewnętrzne szkół powszechnych, bez przestrzegania drogi służbowej i bez dołączenia do podań niezbędnych załączników.

Podania w ten sposób wnoszone, nie mogą stanowić podstawy do rozpatrywania próśb, a na uzupełnienie ich traci się wiele czasu.

Aby ten stan rzeczy naprawić, zarządzam co następuje:

Przeprowadzanie remontów, przeróbek, oraz zaopatrywanie szkół powszechnych w urządzenie wewnętrzne należy zasadniczo do gminy i tylko do nich winny zwracać się w tych sprawach zarządy związków szkolnych, względnie kierownictwa szkół. O ile gminy nie są w stanie przeprowadzić wymienionych wyżej robót własnym kosztem, mogą zwracać się, za pośrednictwem odnośnych Wydziałów Powiatowych wzgl. Starostów, do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego z prośbą o subwencję, przyczem winny stosować się do niżej podanych wskazówek:

a) podania o subwencje na remont, przeróbki i urządzenia wewnętrzne szkół powszechnych, zredagowane treściwie i zwięźle, należy wnosić do właściwego Wydziału Powiatowego, względnie Starostwa w nieprzekraczalnym terminie do dnia 31 grudnia każdego roku,

b) podania te mogą dotyczyć tylko subwencyj na wykonanie najniezbędniejszych robót, przyczem w odniesieniu do remontów, za najniezbędniejsze należy uważać następujące:

naprawę dachów, naprawę lub całkowitą wymianę stropów, naprawę okien, drzwi, podłóg, pieców, suszenie murów, oraz naprawę studzień i ustępów. Inne roboty jak np. malowanie, naprawa tynków, drobne naprawy instalacyjne i sanitarne, lub też ogrodzenie posesji szkolnej, winny wykonywać gminy własnym kosztem. Na powyższe postanowienia winny zwracać uwagę Wojewódzkie Urzędy Budownictwa i nie zatwierdzać w kosztorysach tych robót na wykonanie których mają być przyznane subwencje ze Skarbu Śląskiego, a które nie należą do kategoryj najniezbędniejszych,

c) do podań należy dołączać:

1) opracowany, o ile możności przez siłę fachową, kosztorys w trzech egzemplarzach,

2) w odniesieniu do przeróbek również plan budynku z oznaczeniem projektowanych robót,

3) uwierzytelniony odpis uchwał korporacyj gminnych co do udziału gminy w kosztach i to zarówno w gotówce, jak w materjale i robociźnie, przy równoczesnem podaniu równowartości materjału i robocizny w złotych. Zaznaczam zarazem, że nawet najuboższe gminy mogą przy dobrej woli zadeklarować pewien udział w kosztach, wobec czego gminy uchylające się całkowicie od ciążących na nich obowiązków, nie będą mogły liczyć na subwencje z funduszów wojewódzkich.

d) podania w ten sposób sporządzane i nadesłane w wyżej wymienionym terminie opinjują Wydziały Powiatowe, względnie Starostwa co do stanu finansowego gmin z wyszczególnieniem wysokości budżetów gminnych, procentu tych budżetów, przeznaczonych na cele szkolne, wyników zamknięć rachunkowych za rok bezpośrednio poprzedzający, oraz ogólnego stanu majątkowego gmin, z wyliczeniem aktywów i pasywów. Podania, zaopinjowane pozytywnie przesyłają Wydziały Powiatowe względnie Starostwa w ciągu dni 14-tu, właściwym Wojewódzkim Urzędom Budownictwa, które po zbadaniu konieczności robót i ustaleniu kosztorysów, przesyłają je w ciągu czterech tygodni Urzędowi Wojewódzkiemu Śląskiemu, Wydziałowi Komunikacyjno-Budowlanemu do ostatecznego zatwierdzenia.

Jeżeli Wydziały Powiatowe, względnie Starostwa stwierdzą, że ubiegające się o subwencje gminy są w możności wykonać projektowane prace własnym kosztem, zwracają podania z wezwaniem do wykonania robót we własnym zakresie.

e) Celem zbadania na miejscu konieczności robót i ustalenia kosztorysów, upoważniam Kierowników Wojewódzkich Urzędów Budownictwa, względnie delegowanych przez nich urzędników, do odbycia potrzebnych podróży służbowych.

f) Podania, wnoszone bez zastosowania się do wyżej przytoczonych przepisów, zwracane będą bez rozpatrzenia.

Przy tej sposobności zauważam, że budynki szkolne wraz z otoczeniem, które powinny być wzorem ładu i czystości przedstawiają częstokroć obraz zupełnego zaniedbania, co jest następstwem braku opieki ze strony gmin i opieszałości ze strony kierowników szkół.

Niewątpliwie zaś stałe konserwowanie budynków szkolnych i otoczenia może zapobiec wielu szkodom i uchronić gminy od większych wydatków.

Okólnik z dnia 12 grudnia 1928 r. No. O. P. I-27378/28 traci moc obowiązującą.

Wojewoda Śląski:
(—) Dr. Grażyński.

138.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.

Nr. O. P. I. 1/4/5. Katowice, dnia 10. X. 1935 r.

OKÓLNIK Nr. 7.
o terminach nadsyłania sprawozdań z organizacji szkół powszechnych.

1) Kierownictwa szkół powszechnych mają obowiązek nadsyłania właściwym Inspektoratom Szkolnym sprawozdań z organizacji szkół powszechnych, według stanu z dnia 1 października — w terminie do dnia 5 października każdego roku,

2) Inspektoraty Szkolne zobowiązuje się do nadsyłania Urzędowi Wojewódzkiemu Śląskiemu powiatowych sprawozdań z organizacji szkół powszechnych, w terminie do dnia 30 października każdego roku,

3) Urząd Wojewódzki Śląski przesyła sprawozdanie okręgowe z organizacji szkół powszechnych Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publiczn. w Warszawie — w terminie do dnia 15 listopada każdego roku.

Za Wojewodę:
(—) Dr. T. Kupczyński
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

139.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.

Nr. OP. I-51/1. Katowice, dn. 19 września 1935 r.

Do
Dyrekcyj męskich i koedukacyjnych szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych i seminarjów nauczycielskich

w Województwie Śląskiem

w sprawie wychowania fizycznego w sezonie zimowym

Urząd Wojewódzki Śląski, Wydział Oświecenia Publicznego zawiadamia, iż zgodnie z programem wychowania fizycznego przystąpić należy niezwłocznie do czynności przygotowawczych w związku z organizowaniem zajęć w sezonie zimowym, a w szczególności:

1) Dążyć należy, aby w bież. roku szkoln. wszyscy uczniowie klas pierwszych posiadali własne łyżwy, tak, by z nastaniem odpowiednich warunków, można było rozpocząć systematyczną naukę jazdy na łyżwach, w myśl obowiązujących programów.

2) Na naukę łyżwiarstwa przeznaczać należy z reguły godziny gier i zabaw popołudniowych.

3) W zakresie sportu narciarskiego ustala się zasadę, że w kursach narciarskich w okresie feryj zimowych winni brać udział przedewszystkiem uczniowie klas pierwszych.

W związku z tem winny szkoły zaopatrzyć się w odpowiednią ilość sprzętu narciarskiego, dostosowanego do wzrostu młodzieży w tych klasach.

Zachęcać należy młodzież do składania oszczędności na pokrycie kosztów pobytu na zimowych kolonjach narciarskich.

4) Udział młodzieży klas wyższych w kursach narciarskich jest również wskazany. Należałoby jednak skierować zainteresowanie starszej młodzieży raczej w kierunku uprawiania turystyki narciarskiej.

5) Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego zorganizuje w okresie zimowym, obok zawodów narciarskich, — także kilka wycieczek narciarskich specjalnie dla młodzieży zrzeszonej w Międzyszkolnych Klubach Sportowych.

6) Dla Międzyszkolnych Klubów Sportowych zostaną również wylosowane terminy zawodów hokejowych, oraz zawodów łyżwiarskich.

7) Przewiduje się także urządzenie kursów narciarskich, łyżwiarskich i hokejowych dla nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych.

W związku z tem, uwzględnić należy w programie ćwiczeń cielesnych na najbliższy okres takich ćwiczeń, które byłyby jednocześnie zaprawą do poszczególnych sportów zimowych.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. T. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

140.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. O. P. I.-51/1. Katowice, dnia 11. X. 1935 r.

Do
Inspektoratów Szkolnych
w Województwie Śląskiem

w sprawie konferencyj metodycznych w zakresie wychowania fizycznego.

Urząd Wojewódzki Śląski — zawiadamia, że zgodnie z planem w zakresie wychowania fizycznego, przewiduje się w bieżącym roku szkolnym konferencje metodyczne dla nauczycielstwa szkół powszechnych.

Pierwsza serja tych konferencyj odbędzie się w październiku i listopadzie b. r. według następującego planu:

1) Dnia 21. X. b. r. o godzinie 9-tej rano w gmachu publ. szkoły powszechnej im. Adama Mickiewicza w Cieszynie, dla nauczycieli obwodu szkolnego cieszyńskiego.

2) Dnia 22. X. b. r. o godzinie 9-tej rano w gmachu publ. szkoły powszechnej I w Bielsku, dla naucz. obwodu szkolnego bielskiego.

3) Dnia 23. X. b. r. o godzinie 9-tej rano w gmachu publ. szkoły powszechnej I w Pszczynie dla nauczycielstwa obwodu szkoln. pszczyńskiego.

4) Dnia 28. X. b. r. o godzinie 9-tej rano w gmachu publicznej szkoły powszechnej im. Marji Konopnickiej w Katowicach, dla nauczycielstwa obwodu szkolnego katowickiego.

5) Dnia 29. X. b. r. o godzinie 9-tej rano w gmachu publicznej szkoły powszechnej im. Juljusza Ligonia w Chorzowie (ul. 3-go Maja) dla nauczycielstwa obwodu szkolnego chorzowskiego.

6) Dnia 30. X. b. r. o godzinie 9-tej rano w gmachu publ. szkoły powszechnej I w Rybniku dla nauczycielstwa obwodu szkolnego rybnickiego.

7) Dnia 2. XI. b. r. o godzinie 9-tej rano w gmachu publ. szkoły II w Tarnowskich Górach, dla naucz. szkół powszechnych obwodu szkolnego tarnogórskiego i lublinieckiego.

Na program konferencyj składać się będą praktyczne lekcje ćwiczeń cielesnych w kl. I i III szk. powsz., oraz referaty, obejmujące zagadnienia programu ćwiczeń cielesnych w klasie I i III.

Udział w konferencjach jest dobrowolny, niemniej jednak pożądany. Ze szkół koedukacyjnych pożądany udział dwojga osób (1 nauczycielka i 1 nauczyciel). Uczestnicy biorą udział w konferencjach na koszt własny. Panowie kierownicy szkół w budynkach, w których odbywać się będą powyższe konferencje, zechcą przygotować odpowiednie sale do obrad, do ćwiczeń, sprzęt, oraz młodzież z klas I i III.

Za Wojewodę:
(—) **Miłosz Sołtys,**
p. o. Kierownika Oddziału
p. o. Wizytatora szkół.

141.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.
Dnia 24 września 1935 roku.
Nr. I. Pol-2693/35.

Niewłaściwe wystąpienia firm handlowych.

Szereg osób i firm handlowych usiłuje uzyskać zezwolenie na posługiwanie się podobizną Marszałka Piłsudskiego w celach konkurencyjno-handlowych, — ofiarując wzamian część dochodu na rzecz uczczenia pamięci Marszałka. Zgodnie ze stanowiskiem Naczelnego Komitetu Uczczenia Pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego Ministerstwo tego rodzaju wystąpienia uważa za wysoce niewłaściwe i zwraca uwagę, że wszelkie próby poszczególnych osób czy firm w kierunku zainteresowania urzędów i szkół podobnemi ofertami winny być kategorycznie odrzucane.

p. o. Dyrektora Departamentu:
(—) **Al. Kawałkowski.**

142.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. O. P. I-45/23. Katowice, dnia 24. IX. 1935 r.

w sprawie instrukcji o opłatach stemplowych.

W nawiązaniu do tut. zarządzenia z dnia 6. VIII. br. Nr. O. P. I-45/23, w sprawie opłat stemplowych od umów zawieranych imieniem Skarbu Państwa, Urząd Wojewódzki wyjaśnia, że instrukcja z dnia 21. XII. 1932 r. dotycząca opłat stemplowych od pism, wiążących się z umowami, zawieranemi przez urzędy państwowe, oraz przez zakłady i przedsiębiorstwa państwowe, wydana została w formie broszury przez Ministerstwo Skarbu, które obrało tę drogę publikacji, uważając, że przedrukowanie jej w dziennikach urzędowych poszczególnych Ministerstw byłoby zbyt kosztowne.

Broszura w cenie 20 gr. za egzemplarz jest do nabycia w Ministerstwie Skarbu (Wydział Gospodarczy), do którego należy kierować zamówienia.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Mieczysław Gajer**
p. o. Kierownika Oddziału I Ogólnego.
Referendarz.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. O. P. I-43/18.

143.

Katowice, dnia 23. sierpnia 1935 r.

W SPRAWIE NADZORU PEDAGOGICZNEGO.

Urząd Wojewódzki Śląski, Wydział Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości wykaz szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli z podziałem na okręgi wizytacyjne, z ważnością od 1 września 1935 r.

Siedziba	Nazwa zakładu	Nadzór pedagogiczny sprawuje
Katowice	1) Państwowe Gimnazjum	p. o. wizytator szkolny **Miłosz Sołtys** (sprawuje równocz. Kierownictwo Oddz. III. W. O. P.)
„	2 Miejskie Gimnazjum męskie im. M. Kopernika	
„	3) Miejskie Gimnazjum żeńskie	
„	4) Prywatne Gimnazjum katol. im. św. Jacka	
Cieszyn	5) Państw. Gimnazjum im. A. Osuchowskiego	
„	6) Państw. Gimnazjum matem.-przyrodnicze	
Bielsko	1) Państw. Gimnazjum z jęz. wykład. niem.	p. o. wizytator szkolny **Edw. Czernichowski**
„	2) Pryw. Koeduk. Seminarjum ewangel. z jęz. wykł. niem.	
„	3) Pryw. Seminarjum Ochr. SS. de Notre Dame	
Chorzów	4) Pryw. Gimnazjum z jęz. wykład. niem.	
Nowa Wieś	5) Państwowe Gimnazjum	
„	6) Pryw. Wyższa Szkoła z jęz. wykład. niem.	
Pszczyna	7) Państw. Seminarjum Nauczycielskie męskie	
„	8) Pryw. Wyższa Szkoła z jęz. wykład. niem.	
Cieszyn	9) Państw. Seminarjum Nauczycielskie męskie	
„	10) Państw. Seminarjum Nauczycielskie żeńskie	
Mysłowice	11) Państw. Seminarjum Nauczycielskie męskie	
„	12) Państw. Seminarjum Ochroniarskie	
Siemianowice	13) Państwowe Gimnazjum	
„	14) Pryw. Wyższa Szkoła z jęz. wykład. niem.	
Rybnik	15) Pryw. Wyższa Szkoła z jęz. wykład. niem.	
Tarnowskie Góry	16) Państwowe Gimnazjum męskie	
„	17) Państwowe Gimnazjum żeńskie	
„	18) Państw. Seminarjum Nauczycielskie męskie	
„	19 Pryw. Wyższa Szkoła męska i żeńska z jęz. wykładowym niem.	
Cieszyn	20) Państwowy Wyższy Kurs Nauczycielski	
Bielsko	1) Państwowe Gimnazjum	p. o. wizytator szkolny **Dr. Stefan Papée**
„	2) Pryw. Gimnazjum żeńsk. SS. de Notre Dame	
Chorzów	3) Państwowe Gimnazjum klasyczne	
„	4) Państw. Gimnazjum matem.-przyr. im. św. Stanisława Kostki	
„	5) Miejskie Gimnazjum żeńskie	
Lubliniec	6) Państwowe Gimnazjum	
„	7) Zakład OO. Oblatów	
Szarlej	8) Państwowe Gimnazjum	
Mikołów	9) Państwowe Gimnazjum	
„	10) Zakład Ks. Salwatorjanów	
Mysłowice	11) Państwowe Gimnazjum	
„	12) Miejskie Gimnazjum żeńskie	
Pszczyna	13) Państw. Gimnazjum im. Bolesł. Chrobrego	
Ruda	14) Komun. Gimnazjum koed. im. Stan. Staszica	
Rybnik	15) Państwowe Gimnazjum	
„	16) Pryw. Gimnazjum SS. Urszulanek	
„	17) Zakład Ks. Misjonarzy	
Żory	18) Miejskie Gimnazjum koed. im. Karola Miarki	
Pogrzebień	19) Zakład Ks. Salezjanów.	

Za Wojewodę:
(—) **Dr. T. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

144.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. O. P. I-43/19.

Katowice, dnia 1 października 1935 r.

O nadzorze pedagogicznym w szkołach zawodowych Województwa Śląskiego.

Urząd Wojewódzki Śląski podaje do wiadomości poniższy podział czynności wizytatorów Oddziału Szkolnictwa Zawodowego, Wydziału Oświecenia Publicznego — Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w zakresie wykonywania nadzoru pedagogicznego nad szkołami zawodowemi wszelkiego typu w Województwie Śląskiem:

L. p.	Rodzaj szkół:	Nadzór pedagogiczny sprawuje:
1.	Średnie szkoły techniczne	Inż. Szczepan Wieluński, p. o. wizytatora, p. o. Kierownika Oddziału IV. W. O. P.
2.	Szkoły mistrzów	"
3.	Szkoły Kierowców Samochodowych	"
4.	Szkoły i kursy górnicze wszelkiego typu	"
5.	Stacje badawcze	"
6.	Poradnie psychotechniczne	"
7.	Śląskie Konserwatorjum Muzyczne	"
8.	Szkoły dokształcające zawodowe	Inż. Michał Ornatkiewicz, p. o. wizytatora
8.	Kursy Śląskiego Instytutu Rzemieślniczego	"
10.	Szkoły Rzemieślnicze	"
11.	Kursy spawania metali	"
12.	Licea handlowe	Dr. Józef Lisak, kontr. wizytator szkół
13.	Szkoły i gimnazja kupieckie, oraz handlowe	"
14.	Szkoły przysposobienia kupieckiego	"
15.	Kursy księgowych, pisania na maszynach, stenografji itd.	"
16.	Szkoły drogeryjne	"
17.	Szkoły dokształcające kupieckie	"
18.	Szkoły rolnicze i ogrodnicze	"
19.	Szkoły dokształcające zawodowe	Mgr. Edward Gruszka, Referendarz, p. o. wizytatora
20.	Szkoły dokształcające wiejskie	"
21.	Szkoły artystyczne (z wyjątkiem muzycznych)	"
22.	Praktyczne kursy wszelkiego typu (tańca, jazdy konnej itd.)	"
23.	Seminarja i gimnazja zawodowe żeńskie	Joanna Wanda Bałtutis, kontr. wizytator szkół
24.	Szkoły zawodowe żeńskie	"
25.	Szkoły i klasy dokształcające zawodowe	"
26.	Szkoły i kursy kroju, krawieczczyzny, kapelusznictwa, gorseciarstwa, galanterji itd.	"
27.	Szkoły i kursy gospodarcze żeńskie	"
28.	Szkoły gospodarstwa domowego i robót w klasach żeńskich szkół powszechnych	"
29.	Szkoły muzyczne	Dr. Adam Mitscha, refer. spraw szkolnictwa muzycz. w Wydziale Ośw. Publicznego Urz. Woj. Śl.

Za Wojewodę:

(—) **Dr. T. Kupczyński**

Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

145.

Ministerstwa
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Nr. II. Pr. 1486/35.

Warszawa, dnia 7 września 1935 r.

Kwalifikacja wydawnictwa.

Ministerstwo Spraw Wojskowych zabroniło używania w szkołach i oddziałach wojskowych „Zeszytu rysunkowego z terenoznawstwa" (do nauki szkicowania) wydanego przez firmę „Cel" Józefa Tomaszewskiego w Wilnie, ponieważ zeszyt ten zawiera 26 fałszywych znaków topograficznych.

Do nauki szkicowania wolno używać jedynie wydanego przez Główną Księgarnię Wojskową, a zatwierdzonego do szkół przez Ministerstwo W. R. i O. P. aktualnego „Zeszytu rysunkowego z terenoznawstwa do nauki szkicowania".

Naczelnik Wydziału:
(—) Dr. J. Balicki.

146.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.

Nr. O. P. I. 37/51. Katowice, dnia 15.X. 1935 r.

KONKURS
na stypendja im. Karola Miarki i P. Stalmacha.

Urząd Wojewódzki Śląski w Katowicach rozpisuje **konkurs na stypendja im. Karola Miarki i Pawła Stalmacha** dla młodzieży, pochodzącej z byłego obszaru plebiscytowego, a kształcącej się w wyższych zakładach naukowych, w szkołach średnich ogólnokształcących i zawodowych oraz seminarjach nauczycielskich.

O stypendja powyższe ubiegać się mogą:

1. studenci (tki) szkół akademickich,
2. uczniowie (nice) szkół średnich ogólno-kształcących i zawodowych oraz seminarjów nauczycielskich.

Podania o nadanie stypendjów należy wnosić do Wydziału Oświecenia Publicznego, Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach za pośrednictwem Dziekanatów, wzgl. Dyrekcyj szkół najpóźniej do dnia 20. listopada 1935 r.

Podania wniesione wprost do Wydziału Oświecenia Publicznego Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach lub niezaopatrzone we wszystkie wymagane załączniki, będą zwrócone bez rozpatrzenia.

Do podania należy dołączyć:

1. dowód pochodzenia z byłego górnośląskiego obszaru plebiscytowego lub Śląska Cieszyńskiego (dokument urodzenia wzgl. metryka),
2. **świadectwo niezamożności rodziców**, poświadczone przez gminę,
3. poświadczenie władzy szkolnej i oświadczenie rodziców, że kandydat nie korzysta z żadnego innego stypendjum,
4. a) studenci (tki) szkół akademickich — świadectwa kolokwialne, najmniej z 10 godzin, ewentualnie świadectwa z egzaminów odbytych w ostatnim roku szkolnym;
   b) studenci (tki) I roku szkoły akademickiej — świadectwo dojrzałości;
   c) uczniowie (nice) szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych oraz seminarjów nauczycielskich dołączą do podań ostatnie roczne świadectwa szkolne.

Stypendja w kwocie po 600 zł. dla studentów (tek) szkół akademickich, a po 300 zł. dla wszystkich innych uczniów (enic) płatne są w drugiem półroczu roku szkolnego.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. T. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. O. P. II. 98/K/10.

Katowice, dnia 30 września 1935 r.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Ośw. Publicznego w Katowicach rozpisuje

KONKURS

na stanowisko:

kierownika 3-kl. publicznej szkoły powszechnej w **Krostoszowicach** w powiecie rybnickim, (mieszkanie służbowe).

Podania należycie poparte dokumentami należy wnosić drogą służbową do Urzędu Wojewódzkiego — Wydziału Oświecenia Publicznego w terminie 8-tygodniowym od daty niniejszego numeru Gazety Urzędowej Wojew. Śląskiego.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. T. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

147.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Nr. I. WF-1393/35.
Warszawa, dnia 21 maja 1935 r.

W sprawie podręczników z cyklu „Wychowanie Fizyczne Kobiet."

Ministestwo podaje do wiadomości, że M. S. Wojsk. Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego pismem z dnia 31 marca 1935 r. Nr. 184-6/Kob. polecił do użytku służbowego dla zespołów kobiecych wychowania fizycznego w organizacjach w. f. i p. w. następujące podręczniki, wydane przez Główną Księgarnię Wojskową w cyklu wydawnictwa „Wychowanie Fizyczne Kobiet".

1) „Uszkodzenia sportowe u kobiet" — doc. Dr. A. Wojciechowskiego,

2) „Turystyka górska i nizinna" — w opracowaniu Z. Wołowskiej i A. Żółtowskiej,

3) „Narciarstwo" — w opracowaniu H. Jabłczyńskiej.

Naczelnik Wydziału:
(—) **J. Błoński.**

148.

Urząd Wojewódzki Śląski.
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. OP. I-24/33. Katowice, dn. 21 czerwca 1935 r.

KOMUNIKAT
o „Archiwum Śląskiej Pieśni Ludowej".

Stowarzyszenie Miłośników Muzyki Województwa Śląskiego w Katowicach, ul. Szkolna Nr. 7, organizuje „Archiwum Śląskiej Pieśni Ludowej", które zamierza zdeponować w Muzeum Śląskiem w Katowicach, celem udostępnienia tego Muzeum zainteresowanym sferom społeczeństwa.

Podając powyższe do wiadomości, Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego zwraca się do nauczycielstwa wszystkich typów szkół o poparcie zamierzeń Stowarzyszenia przez zgłoszenie akcesu do współpracy w organizowaniu Archiwum.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. T. Kupczyński**
NaczelnikWydziału Oświecenia Publicznego.

149.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. OP. III-141/368. Katowice, dnia 5 X. 1935 r.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego zatwierdził następującą nazwę szkoły powszechnej w Moszczenicy

„7-klasowa publiczna szkoła powszechna w Moszczenicy".

Za Wojewodę:
(—) Miłosz Sołtys,
p. o. Kierownika Oddziału
p. o. wizytatora szkół.

150.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa,
Warszawa, dnia 3 września 1935 r.
Nr. II. S-5022/35.

W sprawie filmu p. t. „Dzień wielkiej przygody".

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwraca uwagę Inspektoratów Szkolnych, oraz Dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych i kierownictw, szkół powszechnych na film p. t. „Dzień Wielkiej Przygody" obrazujący życie harcerzy polskich na tle przepięknej przyrody tatrzańskiej.

Ze względu na wartości artystyczne i wychowawcze filmu Ministerstwo W. R. i O. P. uważa zaznajomienie się z nim młodzieży szkolnej za pożyteczne.

Dyrektor Departamentu:
(—) **Dr. M. Mendys.**

151.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. OP. I. 44/33. Katowice, dnia 7. IX. 1935 r.

KOMUNIKAT
o gazetce ściennej „Młodzi Lotnicy".

Ukazał się Nr. 2 ściennej gazetki dla młodzieży „Młodzi Lotnicy", poświęcony sprawom lotnictwa i obrony przeciw lotniczo - gazowej. Gazetka ta, wydawana nakładem L. O. P. P. ukazywać się będzie co miesiąc i rozsyłana będzie do szkół.

Podając powyższe do wiadomości, Urząd Wojewódzki, Wydział Oświecenia Publicznego, zwraca się do Dyrekcyj i Kierownictw szkół o zapewnienie gazetce należytej opieki i o odpowiednie rozmieszczenie jej w budynkach szkolnych.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. T. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

152.

O WYDAWNICTWACH.

Wydawnictwo Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich:

Dr. Eugenjusz Piasecki, Profesor Uniwersytetu Poznańskiego

ZARYS TEORJI WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

Wydanie 2. Str. XVI+413. Rycin 77. Cena zł. 16.

Nowy tom Bibljoteki Wychowania Fizycznego i Sportu, zainaugurowanej w r. 1925 pierwszem wydaniem Dziejów Wychowania Fizycznego tegoż autora, zawiera pierwsze obszerniejsze opracowanie polskie danego przedmiotu, w drugiem, poprawionem i rozszerzonem wydaniu.

W części ogólnej (182 str.) rozpatruje autor kolejno. w pierwszych dwóch rozdziałach, istotę tego działu wychowania, jego granice wobec dziedzin sąsiednich, jego cele i środki, układ całości. Dwa dalsze rozdziały zajmują się zdobyczami naszej wiedzy w zakresie fizjologji pracy mięśniowej, wraz z najkonieczniejszemi wiadomościami z dziedziny patologji. Więc energetyka pracy mięśni, jej rodzaje, współpraca innych organów, a dalej zmęczenie, przemęczenie, zaprawa (trening). W rozdz. V—VI autor zaznajamia czytelnika z odrębnościami grup i jednostek, domagającemi się uwzględnienia w wychowaniu fizycznem. Należą tu przedewszystkiem płeć i wiek, którym też poświęcono cały rozdział V. Poza tem typy rasowe, wiek fizyczny, konstytucja cielesna, stopień wyćwiczenia, stan zdrowia, temperament, charakter, wych. fiz. narodowe.

Część szczegółowa przynosi systematyczny przegląd ćwiczeń cielesnych. Autor zaczyna od rozbioru prostszych elementów, ugrupowanych według organów i funkcyj, na które najwybitniej wpływają (rozdziały VII—X). A zatem ćwiczenia układu ruchowego, ćwiczenia układu nerwowego, a potem prostsze ćwiczenia czynności wegetatywnych: chód, bieg, skok, zwis, podpór, rzut, cios i t. p.; jazda konna, kolarstwo, pływanie, wioślarstwo, narciarstwo, łyżwiarstwo. Wreszcie (rozdz. XI—XIII) zespoły, powstałe z różnych połączeń tych elementów: ćwiczenia rozrywkowe, ćwiczenia użytkowe, ćwiczenia rozumowane (gimnastyka): harce (skauting) jako synteza wychowania fizycznego i moralnego; stosunek wzajemny różnych części składowych wychowania fizycznego; dawka tygodniowa i dzienna ćwiczeń cielesnych; uwagi końcowe.

A. Klar: **Oglądanie obrazów i omawianie ich treści w szkole powszechnej.** (Ze szczególnem uwzględnieniem klasy I-szej). Książnica-Atlas, Lwów-Warszawa. 1935. Str. 28. Cena zł. 0,60.

W rozprawce tej zwraca autor uwagę na rolę obrazów w nowych programach szkolnych. Obrazy mają rozwijać wyobraźnię dziecka i być uzupełnieniem jego bezpośrednich obserwacyj oraz rozwijać jego słownictwo. Opierając się na komplecie tablic ściennych W. Skoczylasa, autor wskazuje, jak należy w pracy szkolnej podejść do oglądania tych tablic.

St. Irzyk: **Dzienny Rozkład Materjału Naukowego dla III kl. miejskich i wiejskich szkół powszechnych** Stron 96. Cena zł. 2,40. Nakład Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa.

St. Irzyk: **Dzienny Rozkład Materjału Naukowego dla VI kl. miejskich i wiejskich szkół powszechnych** Str. 112. Cena zł. 2,80. Nakład Książnica - Atlas. Lwów—Warszawa.

Po dłuższej przerwie ukazały się dalsze zeszyty znanej i pożytecznej dla nauczycieli publikacji p. t. Dzienne rozkłady materjału naukowego dla publicznych szkół powszechnych. Na 96 względnie 112 stronicach pomieszczony został najpierw wymagany w dziennikach lekcyjnych miesięczny podział materjału nauczania, a następnie oparte o niego dzienne dyspozycje lekcyjne ze wszystkich przedmiotów naukowych danej klasy i to tak dla miasta jak i dla wsi wraz z terminatko-kalendarzowym zestawieniem przygotowań lekcyj wycieczkowych i doświadczalnych. Dając nauczycielowi jeden ze sposobów praktycznego rozwiązania programu i jego postulatów, wyznaczając w obrębie całego roku czas, temat, cel i dyspozycję każdej lekcji, uzgadniając współpracę wszystkich przedmiotów w klasie oraz nauczycieli, o ile ich kilku jedną klasę prowadzi, organizując odpowiednio rolę podręczników szkolnych i pomocy naukowych, są wspomniane dzienne rozkłady materjału naukowego jedną z pożytecznych publikacyj w ręku każdego nauczyciela i w każdym okresie roku szkolnego.

Zeszyt VII ŚWIATA i ŻYCIA.

Ukazał się już pierwszy powakacyjny numer (VII) zarysu encyklopedycznego **„Świat i Życie“** (Książnica-Atlas) i zawiera bardzo rozmaity, pouczający, zajmujący i barwny materjał z najróżniejszych dziedzin wiedzy.

Tak więc np. z dziedziny zagadnień czysto naukowo-metodycznych na plan pierwszy wysuwa się art. „Nauka“ prof. dr. Jana Łukasiewicza, szkic naukowy, jasno i przystępnie traktujący zawiłe i skomplikowane zagadnienia istoty nauki i metody naukowej. Niemniej ciekawie przedstawia się praca doc. dr. Bronisławy Wójcik-Keuprulian: „Muzyka“, rozpoczęta w numerze poprzednim. „Myślenie“ prof. dr. Stefana Baleya wprowadza w to podstawowe zagadnienie psychologiczne. „Nerwy“ prof. dr. Edwarda Lotha reprezentują dział przyrodniczy w tym numerze „Świata i Życia“, zaś „Naturalizm“ Kazimierza Czachowskiego jest syntezą tego wielkiego prądu umysłowego, obejmującego niemal wszystkie dziedziny życia, sztuki plastycznej, literaturę i naukę.

Artykuł „Naród“ Wojciecha Stpiczyńskiego jest próbą syntetycznego ujęcia tego zagadnienia w jego dzisiejszych przejawach. Zagadnieniu czysto politycznemu poświęcony jest również artykuł prof. dr. Witolda Kamienieckiego: „Nadbałtyckie kraje“, wiążący się ściśle z umieszczonym w tomie I „Świata i Życia“ artykułem prof. dr. St. Pawłowskiego: „Bałtyk“. Prof. Kamieniecki w artykule „Nadbałtyckie kraje“ zajął się przedewszystkiem zagadnieniem struktury politycznej krajów nadbałtyckich, wykazując przytem i podkreślając wspólnotę interesów bałtyckich, łączących

te państwa między sobą i z Polską. Zagadnieniom gospodarczo-technicznym poświęcone są dwa artykuły: „Nafta“ inż. W. Grossmana — i „Narzędzia i maszyny“ inż. Stefana Żukowskiego. Z zagadnieniami czysto życiowemi związany jest też artykuł „Nauczyciel“ prof. dr. Bohdana Nawroczyńskiego, informujący o zawodzie nauczyciela.

Ponadto w ostatnim numerze „Świata i Życia“ znajdują się artykuły: „Nazwy i nazwiska“ prof. dr. Kazimierza Nitscha, oraz „Niderlandzka sztuka“ dr. Juljusza Starzyńskiego i „Niderlandy“ konsula J. P. Kaczkowskiego. Dwa te artykuły są ze sobą w ścisłej łączności. Zadaniem ich jest nietyle dostarczenie czytelnikowi polskiemu szeregu suchych wiadomości encyklopedycznych, lecz pokazanie mu duszy pewnego narodu, ułatwienie mu i zrozumienie charakteru narodowego dalekiego kraju.

Dr. K. Sośnicki: **Wychowanie i nauczanie.** Przewodnik do wydawnictw pedagogicznych i dydaktycznych. Część II, 1935, str. 396. Zł. 4,20.

Pierwsza część tej książki ukazała się w r. 1932 i obejmowała wydawnictwa pedagogiczne Książnicy-Atlasu. Obecnie część druga oprócz wydawnictw Książnicy-Atlasu, które ukazały się po roku 1932 zawiera także wszystkie wydawnictwa następujących firm nakładowych: M. Arcta, Gebethnera i Wolffa, Księgarni św. Wojciecha i Naszej Księgarni. Celem tej książki jest ułatwić pracującym na polu pedagogiki korzystanie z polskiej literatury pedagogicznej.

Całość książki rozpada się na dwie części, z których pierwszą obejmuje zestawienie alfabetyczne autorów i dzieł oraz przegląd tych dzieł ułożonych jako całości w cztery działy, a mianowicie: wydawnictwa encyklopedyczne, poświęcone wychowaniu, nauczaniu oraz organizacji i reformom szkolnictwa. Część druga podaje materjały dla opracowania poszczególnych zagadnień pedagogicznych zaczerpnięte z poprzednio wyliczonych dzieł. Znajdujemy tutaj siedem wielkich działów tych zagadnień, a mianowicie: zagadnienia ogólne, zagadnienia psychologiczne, psychologji wychowawczej, wychowawcze, ogólne zagadnienia szkolnictwa, zagadnienia dydaktyczne i sprawy higjeny szkolnej.

E. M. Schummer — Szermentowski: **„Pod znakiem Pogoni“.** Nakład Książnicy-Atlas, Lwów, Warszawa. Str. 144. Cena zł. 2,70.

Ostatnia książka Schummera - Szermentowskiego o współczesnej Litwie stanowi barwne, żywe ujęcie obrazu naszego północnego sąsiada. W książce tej każdy znajdzie to co go w Litwie najbardziej interesuje: jest tam mowa o litewskiej sztuce, literaturze, muzyce, teatrze, muzeach, także o życiu gospodarczem, o wojsku, o sporcie, o cechach narodowych Litwinów, o życiu uniwersyteckiem młodzieży, o życiu wsi litewskiej etc.

Dr. B. Suchodolski: **Kultura współczesna a wychowanie młodzieży.** Książnica-Atlas. Lwów, Warszawa. Str. 56. Cena zł. 1,—.

W swej książce p. t. „Kultura współczesna a wychowanie młodzieży“ dr. Bogdan Suchodolski analizuje związek, jaki zachodzi między kulturalną sytuacją naszych czasów a wskazaniami wychowawczemi. Po scharakteryzowaniu trwałych cech postawy kulturalnej, przeciwstawionej barbarzyństwu i degeneracji, autor określa zadania, jakie dziś powinny być wypełnione. Polegają one na przezwyciężeniu hegemonji ekonomicznego punktu widzenia, na przywróceniu nowych form stosunku jednostki do zbiorowości. W związku z tem autor dokładnie określa, co może uczynić dom i szkoła. Analizuje zagadnienie stosunku do prawdy, kwestję bezinteresowności, problem kontemplacji. Następnie omawia rolę przedmiotów nauczania dla wytworzenia pożądanej wiedzy o kulturze oraz rolę związków młodzieży. Książka, wydana przez Książnicę-Atlas jako 14 tom redagowanej przez dr. E. Łozińskiego Bibljoteki Współpracy domu i szkoły.

St. Górniak: **Handel detaliczny.** Książnica-Atlas, Lwów—Warszawa, 1935. Str. 208. Zł. 2,20.

Zawiera całokształt zagadnień, związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa handlu drobiazgowego, ujęty przejrzyście i interesująco. Na wszechstronność omówionego materjału wskazują tytuły ustępów, które idą w następującej kolejności:

I. Wiadomości wstępne. II. Organizacja wewnętrzna. III. Kapitał przedsiębiorstwa. IV. Majątek przedsiębiorstwa. V. Wiadomości o wekslach. VI. Stosunki prawne przedsiębiorstwa. VII. Interesy handlowe. VIII. Zakupy. IX. Reklama. X. Sztuka sprzedawania. XI. Obliczenia kupieckie. XII. Księgowość. XIII. Korespondencja. Dodany na końcu wykaz literatury przedmiotu przynosi wskazówki orjentacyjne w ostatnich wydawnictwach, tyczących się poszczególnych zagadnień, omówionych w podręczniku.

John C. Almack: **Wychowanie obywatelskie.** Bibljoteka Przekładów Dzieł Pedagogicznych. T. XV. Książnica-Atlas, Lwów—Warszawa, 1935. Str. 328. Cena zł. 7,—.

Książka Almacka, profesora pedagogiki w Leland Stanford Junior University — zapoznaje nas ze sposobami wychowania obywatelskiego w szkole amerykańskiej. Pojęcie obywatela kształtuje się w Stanach Zjednoczonych A. P. inaczej jak w państwach europejskich. Demokracja amerykańska — mówi w przedmowie do przekładu dr. J. Chałasiński — tworzyła się od dołu, nie od góry, powstawała przez tworzenie się nowych osiedli na wolnej niezajętej ziemi, a nie przez zmiany konstytucji i praw. Wyrastała ona ze współżycia ludzi w warunkach pionierskiego życia na kresach cywilizacji. Na wykarczowanych połaciach nowej ziemi powstawały małe społeczeństwa demokratyczne, rolnicze, samowystarczalne. Te sąsiedzkie, bezpośrednie

demokracje pionierskie, oparte na dobrowolnym udziale, stały się wzorem demokracji amerykańskiej. I choć warunki zmieniły się szybko i prymitywne społeczeństwo rolnicze ustąpiło miejsca wielkiemu społeczeństwu przemysłowemu, w społeczności lokalnej autonomicznej, przeniknętej zasadami i ideałami demokratycznemi, widzi społeczeństwo amerykańskie podstawową instytucję wielkiej demokracji. W utrzymaniu się tych bezpośrednich demokracji sąsiedzkiego typu, w ich żywotności widzi społeczeństwo amerykańskie podstawę wielkiej demokracji i zabezpieczenie jej przed absolutystycznemi tendencjami władzy centralnej." Mimo tej odrębności pojęcia obywatelstwa, które przyświeca autorowi, książka Almacka jest dla nas interesująca, bo wszak i u nas wychowanie obywatela gminy stanowi doniosłe zagadnienie wychowawcze, aczkolwiek musi ono być odpowiednio połączone z wychowaniem obywatela państwa.

Książki i czasopisma nadesłane do Redakcji.

Documenta Capitaneatus Slochowiensis (1471—1770). Edidit Paulus Pauske Canonicus. Wydawnictwo T-wa Naukowego w Toruniu. Str. 240+XVI.

Zapiski Towarzystwa Naukowego w Toruniu. Zeszyt 9—12, tom IX za I—IV kwartał 1934 r.

Treść: T. Waga: Cmentarzysko Gostkowo-Folsung w powiecie toruńskim. Przyczynki do poznania okresu rzymskiego na Pomorzu. Z. A. Rajewski: Nowe materjały do pradziejów Pomorza z pow. chojnickiego i tucholskiego. Recenzje. Od Zarządu.

Chowanna — miesięcznik poświęcony współczesnym prądom w wychowaniu i nauczaniu. Zeszyt 7 wrzesień 1935 r. Wydawnictwo Instytutu Pedagogicznego w Katowicach, ul. Krasińskiego 3. Prenumerata roczna 5 zł., półroczna 3 zł. Nr. poj. 1 zł.

Treść: Wybrane myśli Józefa Piłsudskiego, B. Suchodolski: Rola pojęcia czasu w wychowaniu, M. Sekreta: Rozwój idei wychowania obywatelskiego w Niemczech do wojny światowej. J. Zborowski: Świadczenia dzieci i młodzieży szkolnej w świetle psychologji i pedagogiki współczesnej. Recenzje. Współczesny ruch pedagogiczny.

Przegląd Pedagogiczny — Organ T. N. S. W. Nr. 12, 13/14 z września 1935 r. Red. i Admin. Warszawa, ul. Bracka 18. Prenumerata roczna 6 zł., półroczna 3,60 zł. Nr. pojed. 50 gr.

Moje Pisemko — Tygodnik ilustrowany dla dzieci i młodzieży pod redakcją Marji Buyno-Arctowej. Wydawnictwo M. Arcta, Warszawa, Nowy Świat.

Młody Polak — Ilustrowany dwutygodnik dla młodzieży nr. 13 i 14 z września 1935 r. Red. i Admin. Rybnik.

Drukarnia Urzędu Wojewódzkiego Śląsk.
wydała w porozumieniu z Wydziałem Ośw. Publ.
„Dziennik zajęć dla przedszkola"
Cena książki oprawnej wynosi **3,50 zł** plus koszta przesyłki.
Zamówienia przesyłać do
Drukarni Urz. Woj. Śl. w Katowicach, ul. Francuska 47.

Każdy członek Ligi Morskiej i Kolonjalnej, płacąc składkę jeden złoty miesięcznie, otrzymuje bezpłatnie **bogato ilustrowany miesięcznik „M O R Z E"**, spełniając równocześnie swój obowiązek obywatelski.

Czcionkami i drukiem: **Drukarnia Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach.**